

потреба за хармонизацијом европеизације националних уставних права, с једне стране, и конституционализацијом европског права, с друге.

Национално право и међународно право више не постоје једно наспрам другог, већ су све више међусобно повезани. На судску праксу уставних судова све више утиче заједничко деловање правних норми различитог порекла.

Улога уставних судова није више ограничена само на тумачење националног уставног права у изолацији. Утицај европског права на уставно право, као и узајамни утицаји европског права и националних права, у последњих неколико година значајно су порасли. Ово се односи пре свега на поље основних права, где Европска конвенција о људским правима игра изузетно важну улогу, али и на друге аспекте уставног права на које утичу међународне конвенције, нарочито оне закључене у оквирима Савета Европе. У том контексту треба споменути Европску повељу о социјалним правима, Европску конвенцију о спречавању мучења или нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања, као и Конвенцију о заштити људских права и достојанства људског бића у погледу примене биологије и медицине. Поред тога, уставни судови држава-чланица суочени су са додатним правним слојем права Европске уније, који се одликује јаким динамичким утицајем и обавезном применом.

У таквим приликама, уставни судови врше улогу посредника чији значај непрекидно расте, што за крајњи резултат има јачање начела владавине права, не само на националном, већ и на европском нивоу.

Одлуке уставних судова у значајној мери утичу и на судске одлуке на европском нивоу. Национална решења, нарочито у области основних права, могу бити узор за европска решења. Кад год се национална решења уваже у европским одлукама, то касније пружа информације за доношење одлука националних судова у другим државама, из чега произилази међудејство уставних судова, где европски судови имају улогу посредника и катализатора.

Поред тога, од почетка деведесетих година прошлог века, приметно је јачао и међусобни утицај уставних судова. Уставни судови сарађују на билатералном и мултилатералном нивоу и све више усмеравају пажњу на пресуде других уставних судова, како би пронашли решења за националне проблеме до којих се већ негде дошло.

Постоје знакови растуће узајамне пријемчивости између Европског суда за људска права и Суда правде Европске уније. Главни фактор који доприноси овом процесу је развој међународног правног оквира. Европски суд за људска права и Суд правде Европске уније редовно се позивају на одлуке које је донео онај други суд, при чему Европски суд за људска права своје тумачење права гарантованих Конвенцијом заснива на Повељи о основним правима, док се Суд правде Европске уније позива на одлуке